

De Beste Noordse Sprookjes

*Nieuwe verhalen uit het land van de
fjorden en het noorderlicht*

Anna Volkova

Voorwoord

Lieve lezer, lieve lezeres,

In de eindeloze uitgestrektheid van het noorden, waar de winter de wereld in een stilte van sneeuw en ijs hult en de zomernachten baden in een zacht, nooit aflatend licht, ontstaan verhalen zo oud als de bergen zelf en toch zo fris als de eerste sneeuwvlokken. Deze vijftien sprookjes die u nu in handen houdt, ontspruiten diep uit de ziel van het noordse land – Noorwegen, met zijn ruige fjorden, donkere wouden en heldere meren, waar de wind oude sagen door de takken voert en de zee haar eigen geheimen bewaart.

Het zijn geen eenvoudige overleveringen uit vervlogen tijden, geen stoffige resten uit verzamelingen van vergeten volkskundigen, maar levende vertellingen die de geest vangen van een wereld waarin mens en natuur een eeuwig, vaak wonderschoon gesprek voeren. Hier ontmoet de slimme vos de barre winter, de dappere dochter de bruisende noordenwind, de listige smid de hebzuchtige bergkoning. Hier dansen dieren op een fluit van bot, vallen sterren neer in een stille plas, en belooft een kind een eenzame walvis de

redding van de zee. In deze verhalen overwint de schranderheid de brute kracht, de goedheid de hebzucht, en zelfs in de diepste duisternis ontkiemt altijd een vonk van hoop.

Deze sprookjes zijn opnieuw verteld, maar ze ademen nog de zuivere lucht van de oude tradities: de eenvoudige wijsheid van volkse vertellingen, de list en de humor, de melancholie van de lange winters en de ongetemde vreugde om het terugkerende licht. Ze weerspiegelen een wereld waarin wonderen niet ver weg en onbereikbaar zijn, maar dichtbij – in een regenboog na de storm, in een tuin vol gloeiende bloemen, in de zang van een dier dat verstaan wordt. Ze herinneren ons eraan dat moed vaak schuilt in de kleinsten en stilsten, dat een belofte sterker kan zijn dan elke harpoen, en dat de natuur ons beloont wanneer we haar met eerbied tegemoet treden.

Deze bundel nodigt u uit om u te laten meevoeren naar een verre, heldere lucht, waar het hart nog ruimte heeft voor verwondering en dromen. Hij spreekt tot kinderen die met grote ogen luisteren, en evenzeer tot volwassenen die in de drukte van alledag misschien vergeten zijn hoe betoverend de wereld kan zijn. Mogen deze bladzijden u raken, u

aan het lachen maken, u tot nadenken stemmen
en u iets schenken van die noordse rust die ligt in
de stilte tussen de woorden.

Mogen de verhalen u vergezellen zoals het
noorderlicht de hemel – helder, kleurrijk en vol
geheimen.

Snipp, snapp, snute – nu beginnen de sprookjes.

Inhoudsopgave

De vos en het ijsmeer	7
De dochter van de noordenwind	17
De smid en de bergkoning	24
De zeven raafzusters	32
De jongen die de maan hengelde	39
De wolfsbruid.....	46
De steen die zong	54
De ijsbeerin en het vuur	62
De trol en de middernachtszon	69
De fluit van been	76
De schaduwvanger	84
De drie gouden appels.....	92
De regenboogbrug.....	101
De laatste walviszang.....	113

De vos en het ijsmeer



In de verborgen hoeken van een Noorse fjord, waar de wereld nog doordrenkt leek met oude sagen, lag het dorp Frostheim als een nest in de armen van de bergen. De fjordwanden rezen steil op, gegroefd door kloven waarin het smeltwater in de lente raasde, en de lucht droeg altijd de zilte adem van de zee, vermengd met de harsgeur van de dennenbossen. Hier leefden de mensen in harmonie met de natuur, maar ze kenden ook haar wreedheid. De zomers waren kort en licht, vervuld van vogelzang en het kabbelen van beken, maar de winters – ach, die winters waren lang en meedogenloos, alsof het noorden de zielen op de proef wilde stellen.

In dit landschap huisde een vos die de dieren van het woud Zilverpels noemden. Zijn vacht glansde als gepolijst maanlicht, zacht en dicht, een schild tegen de kou die in elke kier kroop. Zijn ogen, geel en doordringend als die van een wijsgeer, verrieden een sluwheid die verder reikte dan louter dierlijk instinct. Zilverpels was geen rover die blindelings de honger volgde; hij was een denker, een strateeg die de

wereld gadesloeg en uit haar patronen leerde. In de zomer zwierf hij over de heuvels, jaagde met de trefzekerheid van een boogschutter op hazen en muizen, en verzamelde bessen die hij in verborgen kuilen opsloeg. Hij kende elk pad, elke grot, en soms, in stille nachten, leek hij met de wind te spreken, alsof hij geheimen deelde met de oude goden.

Maar deze winter kwam als een dief in de nacht. Hij sloop vroeg binnen, nog voor de bladeren geheel gevallen waren, en hulde alles in een wit kleed. De sneeuw daalde in dichte vlokken neer, dempte de wereld en de vorst knisperde in de bomen als waarschuwend stemmen. Het grote ijsmeer, de juweel van de fjord, bevroor. Eerst vormde zich een dunne laag, doorzichtig als glas, toen groeide zij aan, laag na laag, tot zij dik en ondoordringbaar was. Beneden, in de kille omhelzing van het water, droomden de vissen. De forellen met hun glinsterende schubben, de baarzen met hun stekelige vinnen, de zalmen, sterk en zwervend – zij allen gleden traag door de diepte, hun bewegingen langzaam als in een

slaap. Zij dachten aan de warme stromen van de zomer, aan de insekten die op het oppervlak dansten, en aan de vrijheid die het dooiwater zou brengen. Maar de winter hield hen vast, en ook bij hen loerde de honger.

Zilverpels voelde de beet van de kou dieper dan ooit. Zijn voorraden slonken, de muizen hadden zich in hun holen teruggetrokken en de bessenstruiken lagen begraven onder een metersdikke sneeuwlaag. Hij sloop door het bos, zijn poten zakten weg in de zachte poedersneeuw en zijn adem vormde kleine wolkjes in de lucht. De honger knaagde aan hem, een voortdurende metgezel die zijn gedachten scherper maakte. Hij dacht aan de vissen in het meer, die hij in de zomer had gadeslagen. Hele scholen, glanzend en levendig, die door het heldere water schoten. Als hij maar een weg kon vinden om hen te bereiken, zonder het ijs te breken dat als een vestingmuur lag.

Op een avond, toen het noorderlicht de hemel in groene en violette banen hulde, zat Zilverpels aan de oever van het meer en staarde naar de bevroren vlakke. De maan

wierp zijn zilveren licht eroverheen en het meer leek te ademen, zacht knisperend. „Jij bent mijn vijand en mijn vriend,” mompelde de vos in zichzelf, alsof hij tot een oude rivaal sprak. Hij herinnerde zich de verhalen van zijn moeder, een wijze vossin die hem als jong dier had geleerd de wereld te lezen. „De natuur geeft wat zij neemt,” had zij gezegd, „maar alleen aan wie slim genoeg is om te vragen.” Zilverpels' moeder was in een eerdere winter gestorven, bevroren in een stormnacht, en haar lessen waren alles wat hem restte.

Hij begon een plan te smeden. Niet dat van een eenvoudige jager, maar dat van een kunstenaar. Hij zou het ijs gebruiken in plaats van het te bestrijden. Met zijn scherpe tanden zou hij een gat boren, klein en onopvallend, net groot genoeg voor zijn staart. Dan zou hij zich neerleggen, de staart in het water laten hangen en de vissen lokken, alsof hij deel uitmaakte van de wereld daarboven. „Kom maar boven,” zou hij fluisteren, „hier is warmte en overvloed.”

Het werk begon bij het ochtendgloren. De hemel was grauw, de wind scherp als

messen. Zilverpels zette zijn tanden in het ijs, beet en krabde, splinters vlogen in het rond als fonkelende sterren. Het ijs was hard en weerbarstig, en al snel bloedden zijn poten van de inspanning. Uren verstreken, de zon kroop hoger, maar hij gaf niet op. Zweet parelde onder zijn vacht en zijn adem kwam in stoten. Eindelijk, toen de schemering naderde, brak het water door. Een klein, rond gat, donker en uitnodigend. Zilverpels ging plat op zijn buik liggen, zijn lichaam versmolt met de sneeuw, en liet zijn ruige staart langzaam in het water glijden. Hij bewoog hem zachtjes, als een lokaas in de stroming.

„Kom maar boven, lieve vissen,” fluisterde hij met een stem zo wiegend als het ruisen van een beek. „Hierboven schijnt de zon warm op groene weiden, en aan de oever kronkelen de dikste, sappigste wormen, vet en verleidelijk, alleen voor jullie. Zij dansen in de aarde en wachten op jullie hongerige muilen.”

De woorden zonken het water in, gedempt maar verleidelijk. Beneden in de diepte ontwaakten de vissen uit hun sluimer. Eerst